

<http://dx.doi.org/10.15407/ukrbotj72.04.325>

С.М. ЗИМАН, Н.М. ШИЯН, О.В. БУЛАХ

Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України

вул. Терещенківська 2, м. Київ, 01004, Україна

herbarium_kw@ukr.net

ТИПИ ТАКСОНІВ РОДУ *ACONITUM* (*RANUNCULACEAE*), ОПИСАНИХ ІЗ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Зиман С.М., Шиян Н.М., Булах О.В. Типи таксонів роду *Aconitum* (*Ranunculaceae*), описаних із території України. — Укр. ботан. журн. — 2015. — 72(4): 325–333.

Наведено анований список типових зразків 48 таксонів роду *Aconitum* (*Ranunculaceae*), описаних із території України. Для кожного таксона вказані: базисним, номенклатурна цитата, типовий зразок із зазначенням його категорії згідно з протоколом (голо-, ізо-, лекто-, син-, паратип та ін.) і місця його зберігання (гербарії). Всього виділено 74 типових зразки з колекцій *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*, з них: 4 голотипи, 15 лектотипів, 2 ізолектотипи, 1 іконотип, 19 синтипів, 11 паратипів і 22 автентики. Лектотипи обрані для *Aconitum besserianum* Andr. emend. Wissjul., *A. fallacinum* Błocki ex Kneuck., *A. thyracum* Błocki ex Kneuck., *A. odontandrum* Wissjul., *A. paniculatum* Lam. var. *podolicum* Zapał., *A. anthora* L. var. *tenuifolium* Rogow. та ін.

К л ю ч о в і с л о в а: тип виду, голотип, ізотип, лектотип, синтип, паратип, автентичні зразки, *Aconitum*, *Ranunculaceae*, гербарії *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*

Опрацювання родини *Ranunculaceae* Juss. для новітнього видання «Флори України» засвідчило, що до її складу на сьогодні входить 165 видів із 26 родів. Пошуки таксономічної інформації та дослідження гербарних матеріалів виявили існування в межах родини низки видів, різновидів і форм, описаних з України, які випали з поля зору сучасної таксономічної літератури та потребували з'ясування їхнього місця в теперішній системі *Ranunculaceae*. Досі для них не було здійснено типіфікації, що ускладнювало розуміння обсягу та меж цих таксонів. Узагальнивши інформацію з цього питання для родини *Ranunculaceae* флори України, ми підготували декілька публікацій. Перша з них присвячена роду *Aconitum* L.

Представники *Aconitum* є морфологічно пластичними, тому на практиці існують значні проблеми з діагностикою видів, розумінням обсягу тих чи інших таксонів і видової самостійності низки з них (Zyman S.M., 1985; Zyman S.M., Bulakh O.V., 2011). Дотепер не сформулювалася загальна думка щодо кількості видів *Aconitum* української флори. Так,

О.Д. Вісюліна у фундаментальному виданні «Флора України» (Visyulina, 1953) наводить 17 видів цього роду, ряд з яких описані нею вперше. T.G. Tutin у «Flora Europaea» (Tutin, 1993) вказує тільки чотири види з низкою підвидів і гібридів для території України, а М.М. Цвельов у «Флоре Восточной Европы» (Tsvelev N.N., 2001) — 24 види. За нашими даними (Zyman S.M., Bulakh O.V., 2011), в Україні наявні 19 видів *Aconitum*, з яких *A. besserianum* Andr. emend. Wissjul., *A. jacquinii* Rchb., *A. lasiocarpum* (Rchb.) Gayet, *A. pseudanthora* Błocki ex Pacz. занесені до «Червоної книги України» (2009) (Red Data Book, 2009). У процесі критико-таксономічного опрацювання *Aconitum* ми виявили 48 таксонів видового та внутрішньовидового рангів, описаних з території нашої країни. Нижче наводимо відомості з їх типіфікації за Міжнародним кодексом номенклатури водоростей, грибів і рослин (Melbourne Code, <http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>). Таксони подані за абеткою, за потреби у квадратних дужках вказана його прийнята назва згідно з сучасною номенклатурою. Для кожного з таксонів наведено номенклатурний тип із цитуванням за протоколом, усі відомі автентичні

матеріали різних категорій (holo-, iso-, lecto-, neo-, syn-, paratypus, specimina authentica тощо) із повним цитуванням оригіналу тексту гербарної етикетки та зазначенням авторів, які їх виділили. В дужках міститься інформація про номер (баркод) гербарної колекції, де зберігаються зразки, або відомості про місцезнаходження автентиків. За необхідності інформація супроводжується приміткою до таксона.

ACONITUM L.

1. *Aconitum anthora* L. α. [var.] *tenuifolium* Rogow. 1869, Обозрение...: 12.

За протологом: «Раст. около Пирятина и м. Карловки, Конст. уезда; около Турчинец и Сатанова, Проск. уезда, найд. А.Л. Андржиевским».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Около Пирятина между кустарниками [нат... т.л.] 26 августа в году 1840. А. Рогович», *KW* 000115225 (N. Shiyan & O. Bulakh, 02.07.2015, in herb.).

2. *Aconitum anthora* L. β. [var.] *falcatum* Rogow. 1869, Обозрение...: 12.

За протологом: «Около м. Карловки, Жабокрича, Миргород. уезда, Белочь, м. Каменки, Ольгон. уезда и Триполья».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Подоль. губ., Ольг. уезда около м. Камянки в лесу. 5 августа 1857 г. А. Рогович», *KW* 000115232 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.).

Syntypi (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Подоль. губ., Ольг. уезда около сел. Белочи в лесу. 2 авг. 1854 года. А. Рогович», *KW* 000115231 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.); «Подоль. губ., Конст. уезда около м. Карловки между кустарниками. 9 августа 1854 г. А. Рогович», *KW* 000115229, *KW* 000115230 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.); «Триполье. От Траутфеттера. цв. август», *KW* 000115228 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.); «Подоль. губ., Хор. уезд. около села Жабокричи в лесу. 10 августа 185[5] г. А. Рогович», *KW* 000115227 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.).

П р и м і т к а. На загальній обкладинці зразків цього різновиду в колекції А. Роговича зазначено рукою колектора: «*Aconitum anthora* L. β. foliorum laciniis angustifolius». За лектотип обрано зразок, який добре зберігся, відповідає опису та визначений О. Вісюліною як *Aconitum eulophum* Rchb., так само як поданий у тексті протологу А. Роговичем синонім до цього таксона.

3. *Aconitum anthora* L. γ. [var.] *lanceolatum* Rogow. 1869, Обозрение...: 12.

За протологом: «Около м. Карловки».

Holotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Подоль. губ., Конст. уезда около м. Карловки в роше. 9 августа 1854 г. А. Рогович», *KW* 000115226 (N. Shiyan & O. Bulakh, 25.06.2015, in herb.).

П р и м і т к а. В гербарії А. Роговича зразок *KW* 000115226 зберігається в загальній паперовій обкладинці, на якій вказано: «*Aconitum nemorosum* В.М.», так само, як синонім до цього таксона, поданий автором у протолозі.

4. *Aconitum anthora* L. var. *polychromum* Wołoszcz., in herb.

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum anthora* L. var. *polychromum* Woł. (test Wołoszczak = pl. hybrida) [Ziboi] (ad confinei Marmarosicom) Bucovina. 24 sierp. 1905. D. Wołoszczak», *LW* 060623 (N. Shiyan, 25.07.2015, in herb.).

5. *Aconitum besserianum* Andr. emend. Wissjul. 1949, Ботан. журн. АН УРСР, 6, 2: 57, fig. 1.; *A. besserianum* Andr. 1860, Тр. комисс. Киев. учебн. округа, 4, 1: 5 (Исчисл. раст. Подольск. губ. 1).

За протологом: «...in nemore inter Satanow et Oleniszczew a 1823 et 1851 ipse legi».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*A. vulparia* β *cynoctonum* ? fl. albo. [etc] Tarnoruda [18]20», «*A. besserianum* Andr. 25.II.1948. О. Вісюліна», *KW* 000115067 (N. Shiyan, O. Kagalo & O. Bulakh, 17.06.2015, in herb.).

Paratypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Подольск. губ. Проскур. уезда окол. м. Сатанова в лесу. 6 июля 1858 г. А. Рогович», *KW* 000115080 (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): [зразок без етикетки], «*A. besserianum* Andr. 25.II.1948. О. Вісюліна», *KW* 00011506 (N. Shiyan & O. Bulakh, 12.05.2015, in herb.); «Подол. губ., Балт. уезда, около сел. Выльшанец в зарослях [...]. 2 августа 1857 г. А. Рогович», «*A. besserianum* Andr. 28.II.1948. О. Вісюліна», *KW* 000115067 (N. Shiyan & O. Bulakh, 12.05.2015, in herb.).

П р и м і т к а. Досліджуючи рід *Aconitum*, О. Вісюліна звернула увагу на декілька таксонів, які, на її думку, були незаслужено забуті. Серед них *A. besserianum*, коротко описаний А. Андрієвським в «Исчислении растений Подольской губернии и смежных с нею мест» (1860) за екземплярами рослин, зібраних в околицях

м. Сатанів та м. Оленишеве (тепер — с. Голенишеве Чемеровецького р-ну Хмельницької обл.). Визнаючи таксономічну самостійність *A. besserianum*, О. Вісюліна у своїй роботі 1949 р. (Visiulina, 1949) подає розширений опис виду, зберігаючи його обсяг у розумінні А. Анджієвського. В тексті протологу вона наводить перелік спесіміна ехаміната («УРСР. Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда (Анджієвський!); Кам'янець-Подільська обл., біля м. Сатанова (Рогович!); біля с. Завалля (Рогович!)), в якому відсутні зразки, вказані в первинному описі. Ймовірно, на момент дослідження вони були втрачені. Тому в процесі лектотипіфікації ми уважно дослідили матеріали, які слугували О. Вісюліній для опису виду, про що свідчать нотатки, залишені на гербарних аркушах. За лектотип обрано зразок із колекції В. Бессера — вся рослина в стані квітучання. Ймовірно, що *KW 00011506* з відповідною детермінантою О. Вісюліної є дублетом лектотипу, але через відсутність етикетки ми розглядаємо його як спесіміна аутентича. Інші автентичні матеріали віднайдені нами в колекції А. Роговича.

6. *Aconitum cammarum* Jacq. var. *janoviense* Zapal. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 216.

За протологом: «Jaryna koło Janowa (Król), na wschód od Medyki w dębinie (Kotula)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

7. *Aconitum cammarum* Jacq. var. *subleopoliense* Zapal. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 216.

За протологом: «Zubra pod Lwowem, z dopiskiem «in silvis rarissime» (Blocki)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

8. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 227.

За протологом: «W Górach Pokutcko Marmaroskich, szczególnie na Czarnej Horze i w Alpach Rodneńskich w krainie kosodrzewu często, najwyżej tam 2010 — 2030 m, tu 2010 — 2200 m; liczne okazy z Czarnej Hory i z Pietrosu w Alpach Rodneńskich (Zapałowicz)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Góry Pokutcko-Marmaroskie, Pietrosu (*A. napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal.), 18.VIII.1880, leg. H. Zapałowicz», *KRAM* 246853, in Mitka, 2000, pro holotypus; **isolectotypus:** *KRAM* 246854, in Mitka, 2000, pro isotypus.

9. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *glabratum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протологом: «Ihrowiszczce (Zipser), Howerla (Witwicki), Pietrosu na Pietra alba (Zapałowicz), Dorna Watra na Bukowinie (Rehman)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum tauricum* Wulf., pod szczytem Wysokiej (Ihrowiszczce) w okol. rz. Łomnicy, 27.VII.1889, E. Wołoszczak (*A. napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *glabratum* rev. Zapałowicz)», *KRAM* 132281, in Mitka, 2003, pro holotypus.

10. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *hoverlanum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протологом: «Howerla i z innego szczytu w Carnei Horze (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

11. [? *Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *lomnicense* Zapal. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 229.

За протологом: «W Karpatach Wschodnich: nad Łomnicą «przy stawie Grofy» (Wołoszczak), więc już dość nisko, mniej więcej w dziedzinie górskiej».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

12. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *minimum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протологом: «Na Czarnej Horze: Pop Iwan koło 2000 m (Zapałowicz)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

13. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *subincisum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протологом: «Ukiernia w Karpatach na górnem porzeczu Łomnicy (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

14. [*Aconitum* × *czarnohorensis* (Zapal.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *tenuisectum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протологом: «Dział między Howerlą a Pietroszem, blisko drugiego na skałkach jurajskich koło 1550 m (Zapałowicz)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «(*Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorensis* Zapal. f. *tenuisectum*, det. H. Zapałowicz), Cz. Hora, Pietrosz, 5.VIII.1906, H. Zapałowicz», *KRAM* 132298, in Mitka, 2003, pro holotypus.

15. [*Aconitum* × *czarnohorense* (Zapał.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorense* Zapał. f. *turculense* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протоологом: «W krainie kosodrzewu Czarnej Hory pod Turkułem (Zapałowicz)».

Holotypus (Mitka, 2003): «*Aconitum napellus* L. em. Skalický, Czarna Hora, 2.VIII.1880, H. Zapałowicz (var. *czarnohorense* f. *turculense*, rev. H. Zapałowicz), KRAM 132278.

16. [? *Aconitum* × *czarnohorense* (Zapał.) Mitka] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *czarnohorense* Zapał. f. *zeleminum* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 228.

За протоологом: «Karpaty na południe od Skolego: Zelemin, Wysoka-Ihrowiszcze (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

17. [*Aconitum degenii* Gáyer] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *czereumosicum* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 220.

За протоологом: «W Karpatach Pokuckich: w dolinie Czeremosza Czarnego bardzo często i mniej więcej od Borkuta po górne źródłowiska ... (Zapałowicz)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Albin na Czarnym Czeremoszem w lesie na moczarze; 5.VII.1875, leg. A. Śleńdziński (var. *czereumosicum*, rev. H. Zapałowicz)», KRAM 132231, in Mitka, 2000, pro holotypus.

18. [*Aconitum degenii* Gáyer] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *paniculatum* f. *latiusculum* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 220.

За протоологом: «Podłuty nad Łomnicą, kilka okazów (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

19. [*Aconitum degenii* Gáyer] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *paniculatum* f. *tenuifissum* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 220.

За протоологом: «Pod Czarną Horą tu i owdzie: nad Czeremoszem Cz[arnym] powyżej ujścia Dzembronii (Zapałowicz)».

Holotypus (Mitka, 2003): «Czeremosz powyżej ujścia Dzembronii; 11.VII.1880, leg. H. Zapałowicz (fo. *tenuifissum*, det. H. Zapałowicz)», KRAM 132226.

20. [*Aconitum degenii* Gáyer] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *perkalabense* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 220.

За протоологом: «Najchętniej widocznie na gruncie wapnistym lub skałach wapennych: Stoubej w hrynawie, nad Percałabem (górnym Czeremoszem

Białym) Czarny Dił nad Percałabem na skale wapiennej (Wołoszczak). Trojaga tuż pod szczytem 1920 m na andezycie, Piatra rei w Alpach Rodneńskich u stóp skał wapiennych 1300 — 1380 m (Zapałowicz)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Piatra rei. Alpy Rodn., exemplarum cum infloresc. ramosae formam transitoriam; 15.VIII.1907, leg. H. Zapałowicz», KRAM 132248, in Mitka, 2003, pro holotypus.

21. *Aconitum eulophum* Rchb. var. *blockii* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 208.

За протоологом: «Saparycha nad Romanowem Siołem w Zbarazkiem (Ślińdziński), Okno w Skałackiem, Antonów w Czortkowskiem, Boryszkowce w Borszczowskiem (Ślińdziński)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

22. [*Aconitum firmum* Rchb.] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *babiegiureuse* Zapał. f. *babiegiureuse* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 226.

За протоологом: «W krainie kosodrzewu Babiej Góry w Kościółkach 1565 m i t. d., wyjątkowo nad potokami nieraz bardzo nisko, np. nad Markowym Potokiem 725 m (Zapałowicz); także na szczyci 1725 m (Bobek); Kuźnice w Zakopanem (Jabłoński). Okaz z Carnei Hory (Rehman) bez żadnej wątpliwości tu należy».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

23. [*Aconitum firmum* Rchb.] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *subtatrense* Zapał. f. *grofense* Zapał., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 225.

За протоологом: «W Karpatach nad Łomnicą: p. Kołolec pod Grofą (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

24. [? *Aconitum firmum* Rchb.] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *swidovense* Zapał. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 227.

За протоологом: «Na półn. — zachód od Czarnej Hory w Górach Swidowskich: Dragobrat, Bliźnica 1700 m i t. d. (Zapałowicz)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

25. [? *Aconitum firmum* Rchb.] *Aconitum napellus* L. emend. Skalický var. *swidovense* Zapał. f. *subvestitum* Zapał. 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 227.

За протоологом: «Szpyci w Czarnej Horze (Śleńdziński)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії KRAM.

26. [*Aconitum* × *hebegynum* DC.] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *intermedium* Zapał. 1908, Consp. Fl. Galic. Crit., 2: 221.

За протологом: «Plaj między Mołodą a Jajcem nad Łomnicą, Tomnatek w Polemey Popowiczowskiej, Jabłonica na Przesmyku Tatarskim (Wołoszczak); Jawornik koło Mikuliczyna (Rehman), Bystrzec pod Czarną Horą (Śleńdziński)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

27. [*Aconitum* × *hebegnum* DC.] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *prutense* Zapal., 1908, Consp Fl. Galic. Crit., 2: 221.

За протологом: «Ludwikówka koło Doliny (Błocki), Jawornik koło Mikuliczyna (Rehman), Worochna nad Prutem, nad p. Paradczynem w tejże okolicy (Wołoszczak)».

Syntypi (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum paniculatum* Lam. Na łące przy Prucie, poniżej Worochny. 17 VIII 1888. B. Błocki», *LW* 059884, *LW* 060463 (N. Shiyan, 25.07.2015).

28. [*Aconitum* × *hebegnum* DC.] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *prutense* Zapal. f. *lobatum* Zapal. 1908, Consp Fl. Galic. Crit., 2: 221.

За протологом: «Worochna nad p. Paradczynem (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

29. [*Aconitum* × *hebegnum* DC.] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *prutense* Zapal. f. *subintermedium* Zapal. 1908, Consp Fl. Galic. Crit., 2: 221.

За протологом: «Nad p. Paradczynem (Wołoszczak)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

30. *Aconitum jacquinii* Rchb. var. *czywczynense* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 207.

За протологом: «Czywczyn od wschodu, Ciarcann, dalej w Alpach Rodneńskich: Piatra rei 1300 m i t. d. (Zapałowicz)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

31. [*Aconitum lasiocarpum* ssp. *kotulae* (Pawl.) Starmühl. et Mitka] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *podolicum* Zapal. f. *latilobum* Zapal. 1908, Consp Fl. Galic. Crit., 2: 222.

За протологом: «Żukocin na Podolu Kołomyjskiem, nadto na głębokiem Podolu «w Skalackiem: Kamionki, w gęstwinie leśnej» (Śleńdziński)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

32. [*Aconitum lasiocarpum* ssp. *kotulae* (Pawl.) Starmühl. et Mitka] *Aconitum paniculatum* Lam. var. *podolicum* Zapal. 1908, Consp Fl. Galic. Crit., 2: 221.

За протологом: «Między Dobrowódką Wielką na Podolu Kołomyjskiem, dalej: Chocimierz-Żuków na granicy powiatu horodeńskiego (Śleńdziński)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

33. *Aconitum lasiostomum* Rchb. ex Besser, 1822, Enum. Pl. Volh.: 69.

За протологом: «Podolicum».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*A. lasiostomum* Rch. [Rchb.] *A. ochroleuco simillimum*, diff. froctis pubest. calcare subspiralis quum in isto fructus glaber, calc. arcuatum sit» *KW* 000033526 (N. Shiyan & O. Bulakh, 12.05.2015, in herb.).

Syntypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*A. lasiostomum* Rch. [Rchb.] *Horto culta*. [...lto] major, [mimis] villosa. Florus pallidosis», «*A. altissimum*. 5.III.1817 [Dorpat] [...ri ...lanre] rariosen. [Herbis verset...!], *KW* 00011557 (N. Shiyan & O. Bulakh, 12.05.2015, in herb.).

Примітка. Залектотип обрано зразок В. Бессера, він сам визначив його як *A. lasiostomum* Rchb. і навіть детальний опис виду на етикетці як у протолозі. Оскільки віднайдено первинний матеріал цього таксона, то дія процитованого у «Флоре Восточной Европы» неотипу («Калужская обл. (prope urbem Medyn in Gubernio Kaluga lectum)»), має бути відмінена.

34. *Aconitum leucanthum* Andr. ex Rogow. 1869, Обозрение...: 298, nom. nud.

За протологом: «Между кустарниками около Ставила».

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum pallidum* Rchbh. [Rchb.] floris Lycoctomi[formis] minimi albi! in pratis humidis. Ставище. Андрж[иевский]», «**Тип.** *A. leucanthum* Andr. 28.II.1948. О. Вісюліна», *KW* 000033525.

35. [*Aconytum lycoctonum* L.] *Aconitum lundum* Panz., in herb.

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum lundum* mihi ab [amiciff.] Reichenb. e. *A. vulparia* conicus [proxi. fl. norineb.] [18]26. Panzer», *KW* 000115153.

36. [*Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb.] *Aconitum fallacinum* Błocki ex Kneuck. 1895, Allgem. Bot. Zeitschr. 1: 117.

За протологом: «Gebüsch und Holzschläge in Ostgalizien, spiradisch. Bisher von mir beobachtet in Wulka und Bartatow bei Lemberg, in Dubienko bei Monasterzyska und bei Zloczow».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Bartatów (bei Lemberg) — auf Holzschläge — [...dilch.]. 1883. B. Błocki», *JE* 00017827 (K. Victor (*JE*), 2012, pro typus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/history/10.5555/al.ap.specimen.je00017827>).

Syntypi (K. Victor ex S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Galicia orientalis: Bartatów bei Lemberg. 1884. B. Błocki», *JE* 00017829 (K. Victor (*JE*), 2012, pro syntypus in herb.: <http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=305313>); «Bartatów pr. Leopolinum (Galiciae) — in dumetis. 1893. B. Błocki», *JE* 00018561 (K. Victor (*JE*), 2012, pro syntypus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/history/10.5555/al.ap.specimen.je00018561>); «Bartatów pr. Leopolinum (Galiciae) — in silvis [caedn.]. 05 VI 1894. B. Błocki», *LW* 069821 (T. Fostiak (*LW*), 03.07.2015, pro typus in herb.).

Syntypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Galicia: Dubienko pr. Monasterzyska. 1891. B. Błocki», *JE* 00017830, (K. Victor (*JE*), 2012, in herb.: <http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=305314>).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Galicia orientalis: In silvis pr. Leopolin. 08.1894. B. Błocki», *HAL* 0117457 (B. Heuchert (*HAL*), 2012, pro typus in herb.: <http://herbarium.univie.ac.at/database/detail.php?ID=324120>).

Примітка. За лектотип обрано один із синтипів, дані етикетки якого повністю відповідають протологу. Зразок *HAL* 0117457 не може розглядатися як тип цього таксона, оскільки точно не зазначене місце збору, як в описі. У Гербарії Львівського національного університету імені Івана Франка (*LW*) зберігається низка зразків, зібраних Є. Волошаком у 1896 р. та Б. Блоцьким — у 1908, 1912 р. із locus classicus («Bartatów pr. Leopolinum...», *LW* 060388, *LW* 060391, *LW* 060395, *LW* 060400, *LW* 060402).

37. [*Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb.] *Aconitum miodoboryensis* Błocki, in herb.

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum miodoboryensis* mihi. (Floris lutei). Okno pr. Grzymailó (Galicie orientali) in rupibus cale. dumot. «Ostra Skalka». 29.06.1914. B. Błocki», *LW* 060357.

38. [*Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb.] *Aconitum thyaicum* Błocki ex Kneuck. 1895, Allgem. Bot. Zeitschr. 1: 59.

За протологом: «In Gebüsch an steilen felsigen Uferabhängen des Dniester zwischen Horodnica und Zaleszczyki in S.O. Galizien in Gesellschaft von *Helleborus purpureus* W.K., *Hieracium thyaicum* mihi und *Sesleria Heuffleriana* Schur, sowie in Gebüsch auf Kalkanhöhen in Krzywcyce bei Lemberg, in Gesellschaft von *Senecio umbrosus* W.K.».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Horodnica pr. Horodenka (Galiciae orientali-australis) in rupas praemptas saxosas tyrae — in

dumetis. VII 1891. B. Błocki», *LW* 060253, *LW* 060254; **isolectotypus** (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): *LW* 060250.

Примітка. Зразки та їхні дублети зібрані Б. Блоцьким із locus classicus упродовж 1894—1897, 1900, 1913, 1914 років зберігаються в гербаріях Львівського національного університету імені Івана Франка (*LW* s.n., *LW* 060248, *LW* 060249, *LW* 060251, *LW* 060252, *LW* 060255, *LW* 060256, *LW* 128220), Паризького природничого музею (*P* 02818160: <https://science.mnhn.fr/institution/mnhn/collection/p/item/p02818160>), Гамбурзького університету (*HBG* 508762: <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.hbg508762>).

39. *Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb. f. *obtusidentatum* Simonk. ex Gáyér. 1909, Magyar Bot. Lapok, 8, 10—12: 315.

За протологом: Описаний з околиць м. Хуста (Закарпатська обл.).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «F. Schultz, Herbarium normale, nov. ser., cent. 22. № 2108. *Aconitum septentrionale* Koell. Spic. In fruticetis prope Huszt. Marmaros. Hungaria. Junio 1884. L. Vágner», *JE* 00017690, *JE* 00017691, (K. Victor (*JE*) 2012, pro typus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017690>, <http://plants.jstor.org/stable/history/10.5555/al.ap.specimen.je00017691>)

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «In silvis subalpinis pr. Huszt comitatus Marmaros [s.d.] L. Vágner cum Janka», *JE* 00017688, *JE* 00017689 (K. Victor (*JE*) 2012, pro typus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017688>, <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017689>).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «In schattigen Berglehnen der marmarosser Waelder, in Ungarn. Junio 18... L. Vágner» *JE* 00017686, *JE* 00017687 (K. Victor (*JE*) 2012, pro typus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017686>,

<http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017687>).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Flora de Máramaros. *Aconitum septentrionale* Bmg. *A. lycoctonum* b. *Caeruleum* Wahlb. An Waldraendern im körösmezöer Theiszthale. Juni 1877. L. Vágner», *JE* 00017685 (K. Victor (*JE*) 2012, pro typus in herb.: <http://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.je00017685>).

Примітка. Оскільки протолог цього таксона нами дотепер не знайдено, то його типіфікація є незавершеною.

40. *Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb. var. *dissectifolium* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 212.

За протологом: «Bartatów koło Lwowa (Błocki), Iwanowce w Kołomyjskiem (Śleńdziński)».

? **Syntypus** (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Bartatów pr. Leopolinum (Galiciae) in silvis [cae...]. 1888. В. Błocki», *LW060379* (N. Shiyan, 25.07.2015 in herb.).

41. *Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb. var. *hosteanum* Shur f. *czywczynense* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 213.

За протологом: «W krainie kosodrzewu na skałach wapiennych: Czywczyn (Wołoszczak), Popadia 1460 m, łostun 1400—1515 m (Zapałowicz)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

42. *Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb. var. *leopoliensis* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 213.

За протологом: «Dublany pod Lwowem «w lesie na pagórku» (Paczoski) hic flores pulchre coerulei; Rudniki pod Podhajcami na górze «Baba» (Śleńdziński), stąd okaz «z gęstwiny lasu grabowego» niklejszy, foliis caulinis mediis reniformi subrotundis, przedstawia widocznie formę przejściową; Bukówna w Tłumackiem (Bieniasz)».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

43. *Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb. var. *parvicassum* Zapal., 1908, Consp. Flor. Gal. Crit. 2: 212.

За протологом: «Tustanowice w Drohobyckiem (Tyniecki), Dubienko koło Monasterzysk (Błocki), tu bardzo typowo».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

44. [*Aconitum moldavicum* Hacq. ex Rchb.] *Aconitum septentrionale* Koelle var. *carpaticum* DC., 1818, Syst. Nat. 1: 370.

За протологом: «...β in Galliziá (Bess.), et in Carpathis frequenter (Wahl.)».

Iconotypus (Warncke, 1964): «Reichenbach, III. spec. Acon. (1827), tab. 57. *A. vulparia* β *cynoctonum* Reichenb. [by Warncke (1964): «*A. moldavicum* Hacq. pro syn.»]».

45. *Aconitum nemorosum* M. Bieb. ex Rchb. 1820, Monogr. Acon.: 71; id. 1819, Uebers. *Aconitum* 16, nom. nudum.

За протологом: «Hab. ad Caucasum, in Ucraina Marsch. Biebersteini! in Sibiriae reg. Altaic. Pallas!».

Lectotypus: знаходиться в гербарії *LE* (Tzvelev, 2001).

? **Syntypus** (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum nemorosum* MB. Ex Ucraina», *KW 000115152* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.).

Примітка. Г.Г.Л. Рейхенбах у виданні 1820 р. про вивчені зразки пише детальніше: «...in nemoribus prope Charkow in Ucraina: *Marschall a Bieberstein!* in Caucaso *Pallas* in *Collibus graminosis* inter Bar-naoul et Zmeof: *Patrin*, teste *DeCand.*». Серед зразків колекції В. Бессера виявлено екземпляр цього виду зі зборів М. фон Біберштейна, етикетка до якого відповідає вказаному вище тексту і який, імовірно, є синтипом *Aconitum nemorosum*.

46. *Aconitum odontandrum* Wissjul. 1939, Журн. Ін-ту ботан. АН УРСР, 21—22: 253, fig. 1b, c, d, «*odonandrum*».

За протологом: «Київська обл.: коло с. Дзвінкової (!); коло с. Бобриця, в заростях кущів на болоті при р. Ирпень (!); коло с. Михалино, в лісовому яру (!); коло с. Борщагівка, по краю болота (!); низинка в сосновому лісі за Святошином (!)».

Lectotypus (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «В кустарниковых зарослях на болоте при реке Ирпень близ села Бобрица. 30 июля 1916 года. Ю.Н. Семенкевич», *KW 000062657* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.).

Syntypi (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «Herbarium J. Siemienkiewiczii. Plantae circa Kioviam collectae. В сосновом лесу близ деревни Звонковая. 9 августа 1916 года. Ю.Н. Семенкевич», «*Aconitum variegatum* Koch. (?) Окр. Киева близ дер. Звонковая. В соснов[ом] лесу. 9 VIII 1916», *KW 000062656* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.); «Herbarium J. Siemienkiewiczii. Plantae circa Kioviam collectae. Окрестности г. Киева. Близ дер. Звонковая Васильков. у. В сосновом лесу. 9 VIII 1916 г. Ю.Н. Семенкевич», *KW 000062652*, *KW 000062653* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.); «Київ. Низинка в сосновому лісі за Святошином. 8 VIII 1921. Зеров і Оксіюк», *KW 000062660* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.); «*Aconitum (storkeanum)* Rechb.) ? Киевск. губ. и у. Михалино в лесистом овраге. 4 VIII 1901. А. Ракочи», *KW 000062655* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.); «*Aconitum storkeanum* R[chb.] 29 авг. 1880. Борщаговка, на краю болота (Киевская губерния) [В. Липский], *KW 000040741* (N. Shiyan & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyan & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum storkeanum* Rechb. Святошино, сосн. бор. 225 квартал. 13 VIII 1917.

В. Хмаладзе», «*Aconitum storkeanum* (*A. napelus* × *A. variegatum*) Святошино, сосн. бор. 225 квартал. 13 VIII 1917. В. Х[маладзе]», *KW* 000062654 (N. Shiyani & O. Bulakh, 18.06.2015, in herb.).

П р и м і т к а. Для зразка *KW* 000040741 використана іменна етикетка І. Шмальгаузен, хоча збір належить В. Липському, рукою якого написано текст.

47. [*Aconitum pseudanthora* (Błocki ex Pacz.) Wissjul.] *Aconitum eulophum* Rchb. var. *pseudanthora* Błocki ex Pacz., 1927, Fl. Polska, 3: 21.

За протоологом: «Rosie, po wertepach gipsowych, po wzgorzach wapiennych i w zaroslach na polskiem Podolu».

Тип, імовірно, зберігається в гербарії *KRAM*.

48. *Aconitum rogowiczii* Wissjul. 1949, Ботан. журн. АН УРСР, 6, 2: 59, рис. 2.

За протоологом: «Czernigowskaja gub. Rogowicz. In Herb. Inst. Bot. Ac. Sc. Ucr. SSR conservatur».

Holotypus «Gub. Tschernig. [18]40. Herb. A. Rogow.», «*A. rogowiczii* Wissjul. 12.III.1948. О. Вісюліна», *KW* 000033526 (O. Bulakh & M. Shevera, 24.04.2001, in herb. pro lectotypus; N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb. pro holotypus).

Paratypi (S. Ziman, N. Shiyani & O. Bulakh, hic designatus): «*Aconitum lycoctomum* L. forma с. Кременец. 26.VI.[18]85. [И.] Шмальгаузен», *KW* 000040747 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lycoctomum* L. ochroleuca. На лесном лугу близ Проскурова. 9.VII.[18]82. [И.] Шмальгаузен», *KW* 000040748 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lasiostomum* Rechb. У лісах біля сс. Моросовки і Краснопілля Слоб'янського району Сталінської обл. 16.VI.1939. Ф. Гринь і Д. Доброчаєва», *KW* 000062669 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lycoctomum* L. Артемівська (Бахмутська) округа, окол. ст. Часів Яр, ліс «Темний». 1.VIII.1928. Р. Оксіюк», *KW* 000062693, *KW* 000062694 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lycoctomum* L. fam. *Ranunculaceae*. Kosin [g...un] de Kieff distr de Kaniff [...ty ambrąqis x humide ...] 5 Août 1856 [там само Août 1888] [...] de Montrésor», *KW* 000062672, *KW* 000062675, *KW* 000062676, *KW* 000062677, *KW* 000062678 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lycoctomum* L. Рыбница на Днестре. 23.VI.1882. [И.] Шмальгаузен», *KW* 000040751 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lycoctomum* L. Бессарабия. Корнешты.

28.VI.1887. В. Липский», *KW* 000040750 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.).

Sp. authent. (S. Ziman, N. Shiyani & O. Bulakh, hic designatus): «ochroleuca. В лесу у речки за дер. Сухая Рыбница. 28.VI.1882. [И. Шмальгаузен]», *KW* 000040751 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «Бессарабия, Хотинский уезд, околица. 27 июля 1857 г. К. [Ельсат]», *KW* 000115079 (N. Shiyani & O. Bulakh, 12.05.2015, in herb.); «Флора Харьковской губ. № 305. *Aconitum lasiostomum* Rechb. Окр. г. Харькова, полянки, в кустарнике. 8.VI.1916. М. Котов», *KW* 000062680 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «Флора Харьковской губ. № 284 [et № 288]. *Aconitum lasiostomum* Rechb. Окр. г. Харькова, полянки в лесу. 12.VII.1916. М. Котов», *KW* 000062670, *KW* 000062671, *KW* 000062684 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lasiostomum* Rechb. Харьковская (Донецкая) губ. Изюмский окр. г. Славянск, х. Макашихин. Леса по балке Макатихе. 5.VII.1923. Е. Лавренко», *KW* 000062668 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.); «*Aconitum lasiostomum* Rechb. Leg. Наливайко», «*Aconitum lycoctomum* L. № 212. [защ... ...] в кустах [...] дачи Рудакова на [...]. 24 июня 1891. Гербарий А. Нал.», *KW* 000062697 (N. Shiyani & O. Bulakh, 22.06.2015, in herb.).

П р и м і т к а. Автентичні матеріали, як ті, що зазначені в протолозі як вивчені зразки («УРСР. Тернопільська область: Кременець (Шмальгаузен!); Кам'янець-Подільська обл.: біля Проскурова, на лісовому лузі (Шмальгаузен!); Чернігівська обл. (Рогович!); Сталінська обл.: Слав'янський р-н, в лісі біля сс. Моросовки і Краснопілля (Гринь і Доброчаєва!); Артемівський р-н, біля ст. Часів Яр (Оксіюк!); біля с. Котрухівка (Рогович!); Київська обл.: Черкаський р-н, м. Сміла (!); Київський р-н, околиці с. Козина (Монстрезор!). Молдавська РСР: біля Рыбници на Дністрі (Шмальгаузен!), Корнешты (Шмальгаузен!, Липський!), так і ті, які слугували для опису, але не занесені до нього, віднайдені нами майже в повному обсязі. Всі вони мають відповідну детермінанту з визначенням О.Д. Вісюліної за 27.II, 12.III та 8.IV 1948 р. Зважаючи на весь досліджений матеріал, зразок *KW* 000033526, який відповідає даним протологу, процитованим щодо типу, виокремленого автором серед інших specimen examinata в латинській частині опису, ми розглядаємо як голотип, а не лектотип, як зазначалося раніше in herb. Процитований у «Флоре Восточной Европы» як тип зразок без вказівки місця зберігання («Черниговская губ., Мглинский у., около сел. Молодыков, в лесу, 26 VI 1954 [імовірно, малось на увазі 1854] А. Рогович» (Tzvelev, 2010)) не відповідає жодному з процитованих у протолозі, тому він не може розглядатися як тип, а його статус потребує уточнення.

Автори висловлюють щирю подяку чл.-кор. НАН України, д-ру біол. наук, проф. С. Мосякіну та канд. біол. наук О. Кагалу за цінні поради та рекомендації, надані під час підготовки рукопису статті, а також працівникам Гербарію Львівського національного університету імені Івана Франка (LW): куратору Т. Хміль і співробітникам М. Сенік і Т. Фостяку за допомогу в роботі з фондами та надання сканів типових зразків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Red Data Book of Ukraine. Vegetable Kingdom. Ed. Ya.P. Didukh, Kyiv: Globalkonsaltynng, 2009, 912 p. [Червона книга України. Рослинний світ / Ред. Я.П. Дідух. — К.: Глобалконсалтинг, 2009. — 912 с.].
- Mitka J. Systematyka *Aconitum* subgen. *Aconitum* w Karpatach Wschodnich — wstępne wyniki badań, *Roczniki Bieszczadzkie*, 2000, vol. 9, pp. 79–116.
- Mitka J. The genus *Aconitum* L. (*Ranunculaceae*) in Poland and adjacent countries. A phonetic-geographical study, Kraków: Inst. Bot. Jagiellon. Univ., 2003, 204 p.
- Starmühler W., Mitka J. Systematics and chorology of *Aconitum* sect. *Napellus* (*Ranunculaceae*) and its hybrids in the Northern Carpathians and Forest Carpathians, *Thaiszia*, 2001, vol. 10, pp. 115–136.
- Tsvelev N.N. *Akonitum* L. In: *Flora Vostochnoy Evropy (Flora Europae Orientalis)*, St.-Peterburg: Mir i Semiya, 2001, vol. 10, pp. 55–66 [Цвелев Н.Н. *Akonitum* L. // *Флора Восточной Европы*. — СПб: Мир и семья, 2001. — Т. 10. — С. 55–66].
- Tutin T.G. *Aconitum* L. In: *Flora Europaea*, vol. 1, Cambridge: Univ. Press, 1993, pp. 254–256.
- Visyulina O.D. *Akanit* — *Aconitum* L. In: *Flora URSS (Flora RSS Ukr.)*, Kyiv: AN URSS, 1953, vol. 5, pp. 56–70 [Вісюліна О.Д. Аконіт — *Aconitum* L. // *Флора УРСР*. — К.: Вид-во АН УРСР, 1953. — Т. 5. — С. 56–70].
- Warncke K. *Die europäischen Sippen der Aconitum lycostomum-gruppe*, Diss. Univ. München, 1964, 66 S.
- Zuman S.M. *Ukr. botan. zhurn.*, 1985, **40**(2), pp. 112–117 [Зиман С.М. Порівняльна морфологія та філогенія роду *Aconitum* L. (родина *Ranunculaceae* Juss.) // *Укр. ботан. журн.* — 1985. — **40**(2). — С. 112–117].
- Zuman S.M., Bulakh O.V. *Biol. systemy. Nauk. visnyk Cherniv. un-tu*, 2011, **3**(2), pp. 34–43 [Зиман С.М., Булах О.В. Рід *Aconitum* L. (*Ranunculaceae* Juss.) у флорі Українських Карпат: порівняльно-морфологічні та таксономічні дослідження // *Біол. системи. Наук. вісник Чернів. ун-ту*. — 2011. — **3**(2). — С. 34–43].
- Рекомендує до друку М.М. Федорончук Надійшла 01.07.2015 р.
- Зиман С.Н., Шиян Н.Н., Булах Е.В. Типы таксонов рода *Aconitum* (*Ranunculaceae*), описанных с территории Украины. — *Укр. ботан. журн.* — 2015. — **72**(4): 325–333.
- Институт ботаники имени Н.Г. Холодного НАН Украины ул. Терешенковская, 2, г. Киев, 01004, Украина
- Приведен аннотированный список типовых образцов 48 таксонов рода *Aconitum* (*Ranunculaceae*), описанных с территории Украины. Для каждого таксона указаны: бационим, номенклатурная цитата, типовой образец с уточнением его категории согласно протологу (голо-, изо-, лекто-, син-, паратип и др.) и место хранения (гербарий). Всего выделено 74 типовых образца из коллекций *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*, из них 4 голотипа, 15 лектотипов, 2 изолектотипа, 1 иконотип, 19 синтипов, 11 паратипов и 22 автентика. Лектотипы избраны для *Aconitum besserianum* Andr. emend. Wissjul., *A. fallacinum* Błocki ex Kneuck., *A. thyracum* Błocki ex Kneuck., *A. odontandrum* Wissjul., *A. paniculatum* Lam. var. *podolicum* Zapal., *A. anthora* L. var. *tenuifolium* Rogow. и др.
- К л ю ч е в ы е с л о в а: тип вида, голотип, изотип, лектотип, синтип, паратип, автентичные образцы, *Aconitum*, *Ranunculaceae*, гербарии *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*.
- Ziman S.N., Shyian N.N., Bulakh E.V. Types of the taxa of genus *Aconitum* (*Ranunculaceae*) described from Ukraine. — *Ukr. Bot. J.* — 2015. — **72**(4): 325–333.
- M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Science of Ukraine 2, Tereshchenkivska Str., Kyiv, 01004, Ukraine
- The annotated list of the type specimens of 48 taxa of the genus *Aconitum* (*Ranunculaceae*) described from Ukraine is given. The following data for each taxa are provided: basionym, original nomenclatural citation; type specimen(s) with category indicated according to protologues (holo-, iso-, lecto-, syn-, paratypes, etc.); herbarium(a) at which the specimen(s) is(are) deposited. In total 74 type specimens were found in the collections *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*, including 4 holotypes, 15 lectotypes, 2 isolectotypes, 1 iconotypus, 19 syntypes, 11 paratypes and 22 sp. authent. Lectotypes were designated for *Aconitum besserianum* Andr. emend. Wissjul., *A. fallacinum* Błocki ex Kneuck., *A. thyracum* Błocki ex Kneuck., *A. odontandrum* Wissjul., *A. paniculatum* Lam. var. *podolicum* Zapal., *A. anthora* L. var. *tenuifolium* Rogow., etc.
- К е у w o r d s: species type, holotype, isotype, lectotype, syntype, paratype, original materials, *Aconitum*, *Ranunculaceae*, herbaria *JE*, *HAL*, *HBG*, *P*, *KW*, *KRAM*, *LE*, *LW*.